

Bibliometrijska, kvantitativna i kvalitativna raščlamba časopisa *Acta Stomatologica Croatica* u razdoblju od 1992. do 1995. godine

Bibliometric, Quantitative and Qualitative Analysis of the Journal *Acta Stomatologica Croatica* during the Period 1992-1995

Mira Bačić¹
Jadranka Keros²
Zvonimir Kačić²

¹Bibliotečno-informacijski centar
Stomatološkog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu
²Zavod za dentalnu antropologiju
Stomatološkog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu

Sažetak

Rad uključuje bibliometrijsku kvantitativnu i kvalitativnu raščlambu časopisa *Acta Stomatologica Croatica* na temelju devetnaest parametara, u razdoblju od četiri godine.

Raščlamba provedenog istraživanja rezultirala je velikim brojem podataka, što su pokazateljem znanstvenog, stručnog i edukacijskog rada na polju stomatoloških znanosti u našoj sredini.

Ujedno smatramo da će dobiveni podatci pridonijeti kvaliteti naših znanstvenih publikacija i časopisa *Acta Stomatologica Croatica*.

Ključne riječi: bibliometrijska raščlamba; *Acta Stomatologica Croatica*

Acta Stomatol Croat
1997; 5—10

IZVORNI ZNANSTVENI
RAD

Primljeno: 20. siječnja 1997.
Received: January, 20. 1997

Uvod

Velik prinos stomatološkoj periodici dali su hrvatski stomatolozi u vremenu od godine 1993. Prof. dr. Juraj Kallay postaje urednikom *Stomatološkog glasnika*, a uredio je i dva broja časopisa *Paradentoza* koji je povremeno izlazio (1,2). *Folia Stomatologica* je nastavak časopisa *Stomatološki glasnik* i od godine 1937. izlazi u Zagrebu. Volumene 6 i 7 uređuje akademik prof.dr. Ivo Čupar, a 8 i 9 prof. dr. Juraj Kallay.

Acta Stomatologica Croatica nastavak je publicističke djelatnosti, a osnivači su Stomatološki fa-

kultet i Društvo zubozdravstvenih radnika Hrvatske i Stomatološka sekcija ZLH. To je znanstveno stručni časopis, a prvi put je izašao godine 1966. Objavljuje znanstvene, pregledne, stručne radove i kongresna priopćenja te ostale napise iz stomatologije i dodirnih područja (3,4).

Godine 1992. suizdavačem postaje Klinika za stomatologiju Kliničkog bolničkog centra u Zagrebu (5).

Acta Stomatologica Croatica godine 1993. dobiva vlastiti prostor i administrativnu pomoć. Prostor je časopisu dodijelio matični Fakultet (6).

Časopis bez prekida izlazi sve do danas, kada slavi tridesetogodišnjicu izlaženja.

Dugogodišnji urednik časopisa bio je prof.dr. Zdenko Njemirovskij (tablica 1) (7,8). Sretna okolnost za časopis bila je što su i sljedeći urednici bili ugledni stručnjaci hrvatskoga stomatološkog novinstva.

Tablica 1. Glavni urednici *Acta Stomatologica Croatica*
Table 1. Editors in chief *Acta Stomatologica Croatica*

Godina	Volumen	Broj	Glavni urednik
1966.	1	1-4	Prof. dr. Zdenko Njemirovskij
1967.	2	1-4	Prof. dr. Zdenko Njemirovskij
1968.	3	1,4	Prof. dr. Danko Nikšić
1968.	3	3,4	Prof. dr. Zdenko Njemirovskij
1969.-1988.	4-22	1-4	Prof. dr. Zdenko Njemirovskij
1989.-1995.	23-29	1-4	Prof. dr. Vladimir Lapter
1996.	30	1-4	Prof. dr. Goran Knežević

Novo uredništvo na čelu s glavnim urednikom prof.dr. Goranom Kneževićem postavilo je kao zadatak internacionalizaciju časopisa, što nije nimalo lako, ali to je jedini način da se hrvatska stomatološka znanost predstavi svjetskoj stomatološkoj zajednici (9).

Materijal i postupci

Bazu podataka za ovaj rad činila su četiri volumena časopisa *Acta Stomatologica Croatica*, a proučeno je razdoblje od godine 1992. do kraja 1995.

Naše je istraživanje logičan slijed dosad obavljenih raščlamba časopisa *Acta Stomatologica Croatica* za razdoblje od godine 1986. do 1992. To je ujedno razlog izbora 19 istih parametara na temelju kojih je obavljena statistička obrada. To su:

1. Kategorizacija članaka
2. Broj domaćih citiranih knjiga
3. Broj stranih citiranih knjiga
4. Broj citiranih članaka iz stranih časopisa
5. Broj citiranih članaka iz domaćih časopisa
6. Broj stranih citiranih polupublikacija
7. Broj domaćih citiranih polupublikacija
8. Broj stranih citiranih kongresnih priopćenja

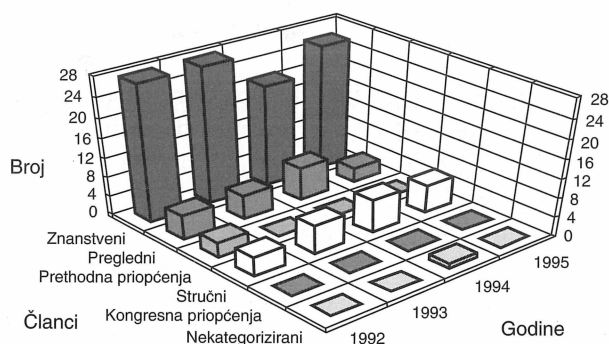
9. Broj domaćih citiranih kongresnih priopćenja
10. Broj referencija citiranih iz ostalih izvora
11. Procjena prosječne starosti referencija prema Priceovu indeksu
12. Prema Priceovoj klasifikaciji na temelju broja referencija
13. Prosječnom broju znanstvenih članaka po volumenu
14. Prosječnom broju preglednih članaka
15. Prosječnom broju prethodnih priopćenja
16. Prosječnom broju stručnih članaka
17. Prosječnom broju kongresnih priopćenja
18. Prosječnom broju nekategoriziranih članaka
19. Prosječan broj Priceove klasifikacije

Rezultati

Zastupljenost znanstvenih, preglednih i stručnih članaka, prethodnih i kongresnih priopćenja, te nekategoriziranih članaka tijekom razdoblja od godine 1992. do 1995. pokazuje da su najzastupljeniji bili znanstveni članci (24-27 članaka po volumenu). Potom slijede stručni članci (3-9 članka po volumenu) i pregledni članci (2-8 članaka po volumenu).

Prethodna i kongresna priopćenja te nekategorizirani članci bili su tijekom promatranog razdoblja povremeno zastupljeni.

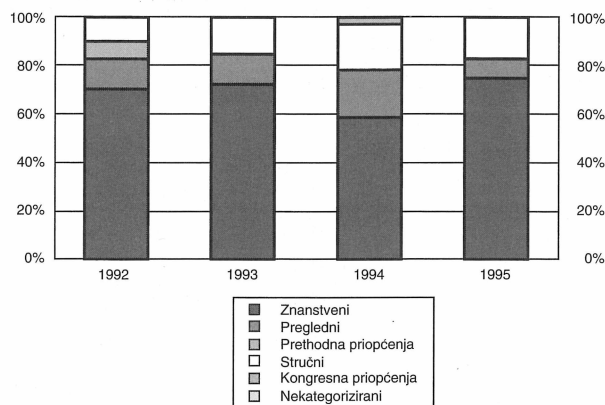
Zastupljenost pojedinih vrsta članaka izražena u postocima bila je sljedeća: zastupljenost znanstvenih članaka kretala se od 50 do 75%. Potom slijede stručni članci u prosjeku 20% po volumenu.

Grafikon 1. Zastupljenost članaka po kategorizaciji
Graph 1. Article representation by categorization

Pregledni članci zastupljeni su neprekidno od 5 do 18%.

Prethodna priopćenja i nekategorizirani članci javljaju se tek povremeno.

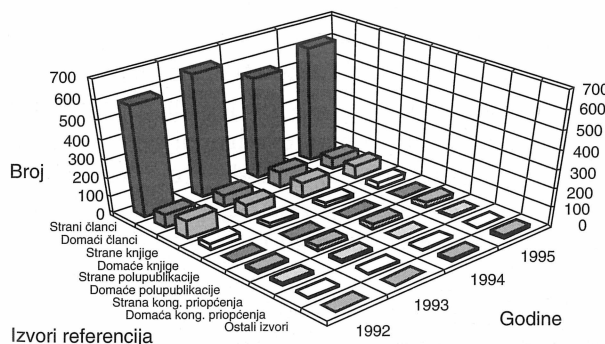
Grafikon 2. Zastupljenost članaka po kategorizaciji u postocima
Graph 2. Article representation by categorization in percentage

Izvori referencija kojima se služilo u člancima objavljenim u *Acta Stomatologica Croatica* najviše su bili strani članci (500-630 referencija po volumenu ili 70-78%).

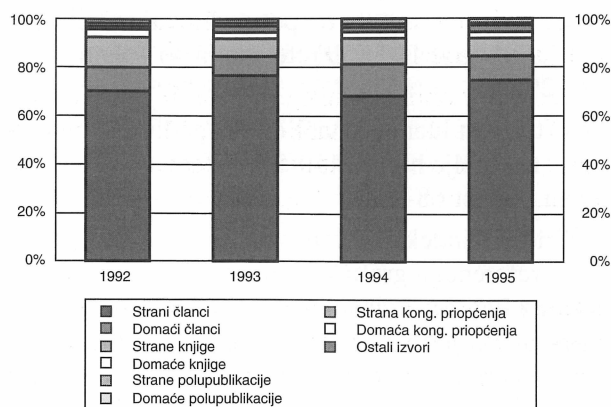
Domaći su članci kao izvori referencija korišteni manje, 50-100 referencija po volumenu ili 5-15%.

Strane knjige kojima se služilo u člancima kao izvorom referencija zastupljene su od 100 do 150 referencija po volumenu ili prosječno 5%.

Preostali su izvori referencija (strane i domaće polupublikacije, strana i domaća kongresna priopćenja i ostali izvori) zastupljeni u ujednačeno malom broju.

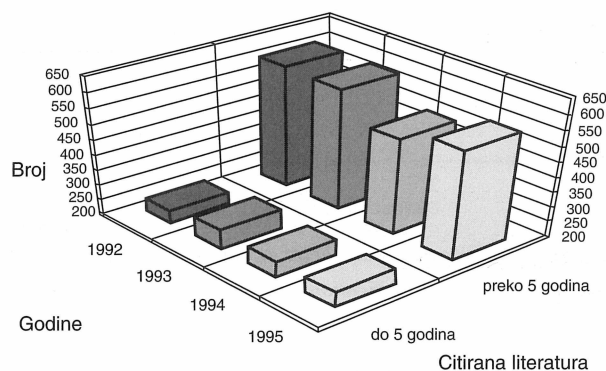

Grafikon 3. Izvori referencija
Graph 3. Reference sources

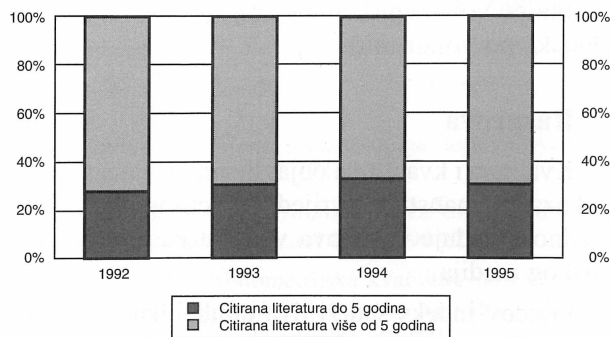

Grafikon 4. Izvori referencija u postocima
Graph 4. Reference sources in percentages

Priceov indeks citiranosti literature -5/+5 tijekom promatranog razdoblja izražen je u grafikonima 5 i 6.

Grafikon 5. Citirana literatura po Price-u (-5/+5)
Graph 5. Literature citation according to Price (-5/+5)

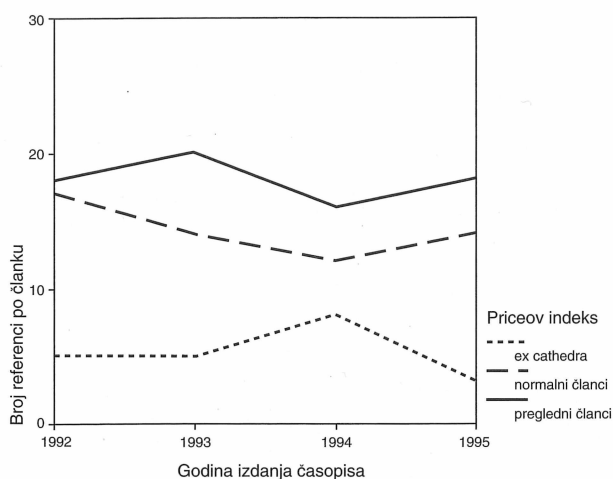

Grafikon 6. Citirana literatura po Price-u (-5/+5) u postocima
Graph 6. Literature citation according to Price (-5/+5) in percentages

Citiranost literature do pet godina, tj. novijih referencija bila je 100-250 referencija po volumenu ili 28-32%.

Citiranost literature više od pet godina za promatrano razdoblje bila je 450-580 referencija po volumenu, to jest 68-72%.

Priceov indeks citiranosti literature na temelju broja referencija grafički je izražen na grafikonu 7. Broj *ex cathedra* članaka za promatrano razdoblje najmanji je godine 1995. (3 članka po volumenu), a najveći godine 1994. (7 članaka po volumenu).

Grafikon 7. Priceova klasifikacija na temelju broja referencija
Graph 7. Price classification according to literature citation

Normalni članci bilježe najveći broj godine 1992. (17 članaka po volumenu), a najmanje ih ima godine 1994. (12 članaka po volumenu).

Preglednih članaka ima najviše godine 1993. (20 članaka po volumenu), a najmanje godine 1994. (16 članaka po volumenu).

Rasprava

Kvaliteta i kvantiteta objavljenih članaka bitan je pokazatelj znanstvene vrijednosti časopisa. Time se ujedno određuje i njegova važnost kao komunikacijskog medija.

Priceov indeks sadrži dva čimbenika za mjerenje kvalitete znanstvenog rada:

1. Na temelju ukupnog broja referencija po članku Price je članke svrstao u tri kategorije:

a) *Ex cathedra* - sadrže manje od 10 referencija

b) Normalni članci - sadrže 10-20 referencija

c) Pregledni članci - sadrže više od 20 referencija.

U *Acta Stomatologica Croatica* prevladavaju pregledni članci, potom normalni, te *ex cathedra* članci.

2. Po starosti referencija:

a) mlađe od 5 godina

b) starije od 5 godina

Može se prikazati i ovako:

21-30% mlađe od pet godina nije znanstveni rad, 32-42% lagana znanost,

više od 42% teška znanost ili po Priceu "fronta istraživanja" (10,11,12).

U promatranom razdoblju u časopisu *Acta Stomatologica Croatica* ima oko 70% starije citirane literature (više od 5 godina), a samo 30% citirane literature novijeg datuma.

Medicinu i njezin dio stomatologiju stalno prate znanstvena otkrića. Zbog toga su potrebne stalne, brze i odgovarajuće informacije i što učinkovitiji sustav prijenosa informacija (13).

Brzina i razmjena informacija bitno utječe na daljnji tijek istraživanja, tj. konstantno je vezana za komunikacije, a komunikacije za publikacije (14). Distribucija znanstvene moći i znanstvenog utjecaja obavlja se prijenosom, obradom, čuvanjem i uporabom znanstvenih informacija, što potiče razvoj bibliometričkih i scientometričkih studija (15).

Objaviti stručne radove na vlastitome jeziku vrlo je korisno. Time se pridonosi stručnoj pismenosti i promiče metodologija provjere i izvođenja dokaza (16).

Kako časopis *Acta Stomatologica Croatica* ne bi izgubio svoju znanstvenu, stručnu i edukacijsku ulogu, radove treba tiskati na hrvatskome jeziku, a istodobno i na jednom svjetskom jeziku (engleskome kao dominantnom u biomedicinskoj znanosti), jer znanost je univerzalna, tj. svjetska, i dobiveni rezultati moraju se podastrijeti na ocjenu i provjeru svjetskoj znanstvenoj javnosti (17).

Zaključci

Na temelju provedene kvantitativne i kvalitativne raščlamba časopisa *Acta Stomatologica Croatica* zaključujemo:

1. U *Acta Stomatologica Croatica* uglavnom su zastupljeni znanstveni članci.

2. Izvori referencija u člancima većinom su iz stranih časopisa.

3. Priceov indeks citiranosti literature novijeg datuma za *Acta Stomatologica Croatica* je oko 30%, što ne pridonosi kakvoći časopisa.

4. Odnos preglednih, normalnih i *ex cathedra* članaka zadovoljava.

9. Taj je časopis u sredini u kojoj je izdavan pridonio prijenosu i širenju znanstvenih informacija kroz promatrano razdoblje.

Uzevši u obzir sve spomenuto ističemo da je provedeno istraživanje stvaran pokazatelj ukupne vrijednosti časopisa *Acta Stomatologica Croatica*, čime je određena i njegova važnost kao komunikacijskog medija.

Zahvala

Zahvaljujemo štovanom gospodinu Lajos Szivocziju na statističkoj obradi podataka.

Autori

BIBLIOMETRIC, QUANTITATIVE AND QUALITATIVE ANALYSIS OF THE JOURNAL ACTA STOMATOLOGICA CROATICA DURING THE PERIOD 1992 -1995

Summary

The paper includes a bibliometric, quantitative and qualitative analysis of the journal Acta Stomatologica Croatica, based on nineteen parameters, during a period of four years.

Analysis of the study resulted in a large number of data, which are indicative of scientific, professional and educational work in the field of dental sciences in our country.

We believe that the data obtained will contribute to the quality of our scientific publications including the journal Acta Stomatologica Croatia.

Key words: *bibliometric analysis, Acta Stomatologica Croatica*

Adresa za dopisivanje:
Address for correspondence:

Mira Bačić
Stomatološki fakultet
Sveučilišta u Zagrebu
Gundulićeva 5
10000 Zagreb

Literatura

1. KALLAY J. Uvodna riječ. *Paradentozia* 1935; 1:1.
2. KAIĆ Z. Povijest stomatologije u Hrvatskoj do godine 1948. U: Knežević G. ured. *Ljetopis. 1938-1993*. Stomatološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 1994;8-16.
3. Vijeće nakladnika *Acta Stomatol Croat*. Poslovnik o radu Uredništva časopisa *Acta Stomatologica Croatica*. *Acta Stomatol Croat* 1995;29:272-274.
4. LAPTER V. Iz uredništva. *Acta Stomatol Croat* 1993;27:86.
5. Uredništvo. *Vijesti, prikazi knjiga, referati. Acta Stomatol Croat* 1993;27:161-162.
6. LAPTER V. *Acta Stomatologica Croatica* u novom prostoru. *Acta Stomatol Croat* 1993;27:23.
7. BAČIĆ M. Bibliometrijska kvantitativna i kvalitativna analiza stomatoloških časopisa na području bivše Jugoslavije u periodu od 1986. do 1991. godine. Zagreb: Stomatološki fakultet, 1996. Magistarski rad.
8. KNEŽEVIĆ G. Uz tridesetu obljetnicu časopisa *Acta Stomatologica Croatica*. *Acta Stomatol Croat* 1996;30:3-4.

9. RAJIĆ Z. Razgovor s bivšim dekanom Stomatološkog fakulteta Prof.dr.sc. Goranom Kneževićem. Acta Stomatol Croat; 1995;29:269-270.
10. ŠKRINJARIĆ I, BAČIĆ M. Acta Stomatologica Croatica - mjesto i uloga u razvitku stomatološke znanosti u nas. Acta Stomatol Croat 1982;16:157-166.
11. ŠKRINJARIĆ I, BAČIĆ M. Bibliometrijska analiza dvadeset dosadašnjih volumena časopisa Acta Stomatologica Croatica. Acta Stomatol Croat 1986;20:21-29.
12. PRICE DK de S. Little science, big science. New York: Columbia University press, 1963.
13. SICHEL HS. Anatomy of the generalized inverse. Gaussia-Poisson distribution with special applications to bibliometric studies. Inf Process Manag 1992;28:5-17.
14. ŠERCAR T. Časopis kao sredstvo institucionalizacije znanosti. Acta Stomatol Croat 1987;21:319-324.
15. TAGUE-SUTCLIFFE J. An introduction to informetrics. Inf Process Manag 1992;28:1-3.
16. JOKIĆ M. Informativna vrijednost radova iz oblasti biomedicine na slavenskim jezicima. Varaždin: Fakultet organizacije i informatike, 1990., Magistarski rad.
17. Grupa autora. Mjera za znanost. Zagreb: Medicinska naklada, 1991.